

ความหมาย
หลักสูตร

ความหมาย ความสำคัญของ
หลักสูตร

ความหมายของหลักสูตรมีนักการศึกษาให้ความหมายของคำว่า “หลักสูตร” แตกต่างกันอย่างออกไป ดังนี้

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2554: 95) ได้กล่าวถึงความหมายของหลักสูตรไว้ว่า หลักสูตร (Curriculum) มีรากศัพท์จากภาษาลาตินว่า “race - course” หมายถึง เส้นทางที่ใช้วิ่งแข่งขัน เนื่องจากเป้าหมายของหลักสูตรที่มุ่งหวังให้ผู้เรียนสามารถเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพและประสบความสำเร็จในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมแห่งอนาคต และในปัจจุบัน ความหมายของหลักสูตรหมายถึง มวลประสบการณ์ทางการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในรายวิชา กลุ่มวิชา เนื้อหาสาระ รวมทั้งกิจกรรมต่างๆ ที่ได้ดำเนินการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ ทาบ (Taba 1962: 10) กล่าวว่า หลักสูตร หมายถึงเอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อระบุเป้าหมายและวัตถุประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาสาระ กิจกรรมหรือ ประสบการณ์เรียนรู้ และการประเมินผลการเรียนรู้ การพัฒนาหลักสูตรเป็นการเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงหลักสูตรอันเดิมให้ได้ผลดียิ่งขึ้น ในด้านการวางจุดมุ่งหมาย การจัดเนื้อหาการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล เพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายใหม่ที่วางไว้

ราชบัณฑิตยสถาน (2546 : 1272) กล่าวว่า หลักสูตร หมายถึงประมวลวิชาและ
กิจกรรมต่างๆที่กำหนดไว้ในสถานศึกษา เพื่อวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง

เกล็น แฮนส์ (Glen Hass, 1980 อ้างถึงใน ธำรง บัวศรี, 2542 : 4)กล่าวว่า
หลักสูตรหมายถึงมวลประสบการณ์ที่ผู้เรียนได้รับจาก โปรแกรมการศึกษา ซึ่งจัดขึ้นเพื่อ
ให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยอาศัยกรอบของทฤษฎีและการวิจัยในอดีตและ
ปัจจุบันเป็นพื้นฐาน

ธำรง บัวศรี (2542 : 7) ให้ความหมายว่า หลักสูตร คือ แผนซึ่งได้ออกแบบจัด
ทำขึ้นเพื่อแสดงถึงจุดหมายการจัดเนื้อหา กิจกรรมและมวลประสบการณ์ ในแต่ละ
โปรแกรมการศึกษา เพื่อผู้เรียนมีพัฒนาการในด้านต่างๆตามจุดหมายที่ได้กำหนดไว้

ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2551 : 47) ได้กล่าวสรุปว่า หลักสูตรเป็นเนื้อหาสาระ
สำคัญและกิจกรรมต่างๆ ที่สนองวัตถุประสงค์ เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้และ
เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามที่พึงประสงค์

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2537: 12) ได้ให้แนวคิดว่่า หลักสูตร คือ มวลประสบการณ์ทั้ง
ปวงที่จัด ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ครบถ้วนตามมาตรฐานคุณภาพสากล มาตรฐานความ
เป็นชาติไทยและมาตรฐานที่ชุมชนท้องถิ่นต้องการ

จากการศึกษา นิยาม “หลักสูตร” สรุปได้ว่า “หลักสูตร (Curriculum)” หมายถึง มวลประสบการณ์ ที่เป็นเนื้อหาสาระสำคัญ กิจกรรมต่างๆ ที่ออกแบบขึ้น โดยมีจุดมุ่งหมาย ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ พัฒนาตนเองเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และใช้ชีวิตอยู่ในสังคมอย่างปกติสุข ซึ่งจัดกลุ่มได้เป็น 5 กลุ่มดังนี้

- 1 หลักสูตรเป็นผลผลิต ในรูปแบบ เอกสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือมัลติมีเดีย เป็นต้น
- 2 หลักสูตรเป็นโปรแกรมการศึกษา โดยปกติเขียนในรูปแบบหลักสูตร รายวิชา การจัดลำดับของมาตรฐาน ใน การเรียนรู้ตามหลักสูตร
- 3 หลักสูตรเป็นความตั้งใจเพื่อการเรียนรู้ จะบอกจุดหมาย เนื้อหาสาระ มโนทัศน์ หลักการทั่วไป และผลการเรียนรู้
- 4 หลักสูตรเป็นประสบการณ์ของผู้เรียน มีกิจกรรม ทั้งที่มีการวางแผนและไม่ได้วางแผนไว้
- 5 หลักสูตรแฝง ไม่ได้เป็นหลักสูตรโดยตรง แต่จะเป็นสิ่งใดหรืออะไรก็ตาม ที่ผู้เรียนเรียนรู้ที่ไม่ได้วางแผนไว้ หรือถึงแม้จะไม่ได้เป็นความคาดหวังไว้ แต่เป็นไปได้

ความสำคัญของหลักสูตร

สันต์ ธรรมบำรุง (2527 : 152) สรุปความสำคัญของหลักสูตรไว้ 9 ประการ คือ

1. หลักสูตร เป็นแผนปฏิบัติงานหรือเครื่องชี้แนวทางปฏิบัติงานของครู เพราะหลักสูตรจะกำหนดจุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการประเมินผลไว้เป็นแนวทาง
2. หลักสูตรเป็นข้อกำหนดแผนการเรียนการสอน อันเป็นส่วนรวมของประเทศ เพื่อนำไปสู่ความมุ่งหมายตามแผนการศึกษาชาติ
3. หลักสูตรเป็นเอกสารของทางราชการ เป็นบัญญัติของรัฐบาล หรือเป็นธรรมเนียมในการจัดการศึกษา เพื่อให้บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาปฏิบัติตาม
4. หลักสูตรเป็นเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา เพื่อควบคุมการเรียนการสอนในสถานศึกษาระดับต่างๆ และยังเป็นเกณฑ์มาตรฐานอย่างหนึ่งในการจัดสรรงบประมาณ บุคลากร อาคาร สถานที่ วัสดุอุปกรณ์ ฯลฯ ของการศึกษาของรัฐแก่สถานศึกษาอีกด้วย

5. หลักสูตรเป็นแผนการดำเนินงานของผู้บริหารการศึกษา ที่จะอำนวยความสะดวกและควบคุม ดูแลติดตามให้เป็นไปตามนโยบายการจัดการศึกษาของรัฐบาลด้วย

6. หลักสูตรจะกำหนดแนวทางในการส่งเสริมความเจริญงอกงามและพัฒนาการของเด็กตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา

7. หลักสูตรจะกำหนดและลักษณะรูปร่างของสังคม ในอนาคตได้ว่า จะ
เป็นไปในรูปใด

8. หลักสูตรจะกำหนดแนวทางให้ความรู้ ทักษะ ความสามารถ ความ
ประพฤติที่จะเป็นประโยชน์ต่อสังคม อันเป็นการพัฒนากำลังซึ่งจะนำไปสู่การ
พัฒนาเศรษฐกิจแบบสังคมแห่งชาติที่ได้ผล

9. หลักสูตรจะเป็นสิ่งที่บ่งชี้ถึงความเจริญของประเทศ เพราะการศึกษา
เป็นเครื่องมือในการพัฒนาคน ประเทศใดจัดการศึกษา โดยมีหลักสูตรที่
เหมาะสม ทันสมัย มีประสิทธิภาพทันต่อเหตุการณ์และการเปลี่ยนแปลงย่อม
ได้กำลังที่มีประสิทธิภาพสูง

จากที่กล่าวมาแล้วสรุปได้ว่า หลักสูตรเป็นสิ่งสำคัญในการจัดการศึกษา
3 ระดับ คือ

1. ระดับประเทศเป็นการชี้ให้เห็นถึงแนวทางการจัดการศึกษา โดยภาพ
และเป็นตัวบ่งชี้ให้เห็นแนว โน้มสั่งคมกับการจัดการศึกษา ในอนาคต

2.ระดับสถานศึกษา พนับได้ว่าหลักสูตรเป็นหัวใจและจุดเด่นของการ
จัดการเรียนการสอน ในสถานศึกษานั้น ๆ

3.ระดับห้องเรียนซึ่งมีความสำคัญต่อการนำไปสู่การปฏิบัติ เพื่อจัดการ
เรียนรู้ที่เกิดกับผู้เรียน โดยตรง โดยมีรายละเอียดและเอกสารประกอบที่
กำหนดแนวทางว่าจะสอน ใคร เรื่องใด เพื่ออะไร

สมาชิกกลุ่ม

1.นางสาวโสพิศ	แก้วเนตร	571111321193
2.นางสาวนฤนารถ	เจริญชาติ	571111321195
3.นางสาวนันทพร	เต็มิยะ	571111321196
4.นางสาวอมิตสดา	แก้วเคนมา	571111321215
5.นางชุตติกาญจน์	สันตะพันธ์	571111321224
6.นางเพลินจิตร	ใจบุญชื่น	571111321223

